

COMISIA
EUROPEANĂ

Bruxelles, 17.9.2015
COM(2015) 462 final

2015/0219 (NLE)

Propunere de

RECOMANDARE A CONSILIULUI

privind integrarea șomerilor de lungă durată pe piața forței de muncă

{SWD(2015) 176 final}

EXPUNERE DE MOTIVE

1. CONTEXTUL PROPUNERII

Motive și obiective

În timpul crizei financiare și economice din 2008-2009, majoritatea statelor membre ale UE au înregistrat o încetinire majoră a creșterii economice, care a dus la o deteriorare puternică a piețelor forței de muncă ale acestora. La nivelul UE, rata șomajului a crescut la un nivel nemaîntâlnit. În prezent, aceasta este în scădere,

dar rămâne ridicată în special în rândul tinerilor¹ și al șomerilor de lungă durată. Șomajul de lungă durată (lipsa unui loc de muncă pe o perioadă mai mare de un an)² s-a dublat din 2007 și reprezintă jumătate din rata totală a șomajului, afectând un număr de 12,1 milioane de persoane, adică 5 % din populația activă a UE. În 2014, 62 % din aceștia nu aveau un loc de muncă de cel puțin doi ani consecutivi³. La nivelul UE, șomajul de lungă durată a rămas la niveluri foarte ridicate în 2013 și 2014.

Șomajul de lungă durată afectează în mod inegal statele membre, în funcție de impactul crizei, de situația macroeconomică, de structura economică și de funcționarea piețelor naționale ale forței de muncă. Acesta afectează categorii diferite de persoane, caracterizate, în general, printr-o capacitate de inserție profesională scăzută, multe dintre acestea confruntându-se cu dezavantaje multiple. Lucrătorii cu un nivel scăzut de competențe sau calificări și resortisanții țărilor terțe sunt de două ori mai susceptibili să se confrunte cu șomajul de lungă durată. De asemenea, persoanele cu handicap și minoritățile defavorizate, cum ar fi romii, sunt afectate în mod disproporționat.

Chiar și atunci când numărul angajărilor va crește din nou în statele membre, există riscul ca mulți șomeri de lungă durată să nu își găsească un loc de muncă, întrucât sunt cei mai îndepărtați de piața forței de muncă. Cu cât trece mai mult timp fără ca o persoană să aibă un loc de muncă, cu atât va fi mai greu pentru aceasta să fie angajată din nou, deoarece competențele se erodează în timp. Această situație conduce la o situație personală dificilă, o utilizare mai redusă a capitalului uman, o pierdere a potențialului economic și o creștere a costurilor sociale, exacerband și mai mult impactul declinului demografic. Mulți dintre cei aflați în șomaj de mai mult de un an riscă ieșirea completă de pe piața forței de muncă. În fiecare an, o cincime dintre aceste persoane nu mai încearcă să își găsească un loc de muncă și sunt considerate inactive.

Șomajul de lungă durată poate duce la sărăcie și excluziune socială, contribuind și la transmiterea sărăciei copiilor în gospodăriile fără persoane ocupate, deoarece s-a demonstrat că nivelul de educație este mai mic în rândul copiilor care provin din gospodării în care există

¹ În iulie 2015, rata șomajului în rândul tinerilor în UE 28 era de 20,4 %. Mai multe informații cu privire la șomajul în rândul tinerilor și acțiunile la nivelul UE: <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1036>

² Rata șomajului de lungă durată se referă la numărul de persoane fără loc de muncă care caută în mod activ un loc de muncă de cel puțin un an, a se vedea Eurostat: http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Glossary:Long-term_unemployment.

³ Anchetă asupra forței de muncă, 2014.

șomeri. Găsirea unui loc de muncă le-ar permite lucrătorilor afectați și familiilor acestora să depășească această situație, întrucât jumătate din persoanele care își găsesc un loc de muncă ies din sfera riscului de sărăcie.

Combaterea șomajului de lungă durată ar contribui la o creștere durabilă și la coeziune printr-un nivel mai ridicat de ocupare a forței de muncă și, de asemenea, ar putea reduce împovărarea finanțelor publice prin scăderea cheltuielilor de asistență socială și obținerea de venituri fiscale mai ridicate.

Șomajul de lungă durată este una dintre provocările-cheie identificate în Agenda pentru creștere economică și locuri de muncă prevăzută în Analiza anuală a creșterii și în Programul de lucru al Comisiei pentru 2015⁴. Orientările politice ale președintelui Juncker identifică consecințele șomajului ca pe o provocare politică esențială. Parlamentul European⁵, Consiliul⁶ și Banca Centrală Europeană⁷ consideră că șomajul de lungă durată reprezintă un impediment major pentru creșterea economică.

Abordarea problemei pe care o reprezintă șomajul de lungă durată necesită un set amplu de acțiuni, inclusiv reforme structurale, în mai multe domenii de politică (ocuparea forței de muncă, economie, politici fiscale și investiții în capital uman), precum și combinarea măsurilor preventive și curative. UE are o strategie multidimensională care vizează să asigure un mediu macroeconomic favorabil, pentru a spori posibilitățile de angajare, a consolida coeziunea socială, a sprijini dezvoltarea competențelor și a contribui la reducerea șomajului de lungă durată. Pentru șomerii de lungă durată, reîncadrarea în muncă depinde nu numai de calitatea serviciilor oferite, ci și de situația macroeconomică, de structura economică și de funcționarea pieței forței de muncă din fiecare stat membru.

Statele membre au luat deja măsuri pentru a ajuta șomerii de lungă durată să își găsească locuri de muncă. Cu toate acestea, în 2014, proporția șomerilor de lungă durată care și-au găsit un loc de muncă înainte de sfârșitul celui de al doilea an de șomaj a variat în statele membre între 11 % și peste 46 %. Este adevărat că există numeroși factori care pot influența situația din statele membre, însă acest decalaj arată că există loc pentru acțiuni bazate pe practicile de succes din UE.

Acțiunea la nivelul UE de sprijinire a statelor membre în ceea ce privește asigurarea reintegrării pe piața forței de muncă a persoanelor care se află în șomaj de lungă durată ar aduce, astfel, o valoare adăugată. Acțiunile aflate deja în derulare ar trebui să fie completate pentru a se asigura faptul că cei care au nevoie de sprijin au acces la aceste acțiuni și pentru a se spori eficacitatea sprijinului oferit, în special prin ajutarea șomerilor să se întoarcă pe piața forței de muncă. Acestea pot să se bazeze pe ani de învățare reciprocă și pe experiența dobândită prin coordonarea politicilor de ocupare a forței de muncă, precum și prin intermediul finanțărilor din fondurile structurale și de investiții europene și în special din Fondul social european.

⁴ COM(2014) 902 final.

⁵ Raport referitor la semestrul european pentru coordonarea politicilor economice: aspecte sociale și legate de ocuparea forței de muncă în Analiza anuală a creșterii pentru 2015 (A8-0043/2015).

⁶ Concluziile Consiliului privind analiza anuală a creșterii pentru 2015 și Raportul comun privind ocuparea forței de muncă: orientări politice referitoare la politicile sociale și de ocupare a forței de muncă, 6147/15.

⁷ <http://www.ecb.europa.eu/press/key/date/2014/html/sp140822.en.html>.

În acest context, obiectivul acestei inițiative specifice este de a oferi statelor membre orientări cu privire la furnizarea de servicii pentru a crește rata reîncadrării în muncă a șomerilor de lungă durată. Recomandarea stabilește măsuri specifice în vederea consolidării sprijinului personalizat destinat șomerilor de lungă durată, care să fie puse în aplicare de serviciile sociale și de ocupare a forței de muncă.

Printre provocările specifice abordate în inițiativă se numără lipsa sprijinului acordat șomerilor de lungă durată pentru a-și găsi un loc de muncă, fapt care conduce, în unele state membre, la înregistrarea unui număr scăzut de persoane care se înscriu la serviciile publice pentru ocuparea forței de muncă (rată de acoperire redusă), dificultatea de a aborda complexitatea vectorilor șomajului (asigurarea faptului că sprijinul este relevant atât pentru nevoile angajatorilor, cât și ale angajaților) și întreruperi în furnizarea de servicii în momentul în care se încheie perioada în care șomerii beneficiază de indemnizația de șomaj.

Aceste măsuri vor trebui luate în considerare în cadrul unui set mai cuprinzător de acțiuni politice la nivelul UE și/sau la nivel național, care să faciliteze adaptarea piețelor forței de muncă în funcție de natura schimbătoare a activității și să stimuleze creșterea economică, incluzând eforturile de a asigura un mediu macroeconomic favorabil, elaborarea de sisteme de indemnizații și de securitate socială și elaborarea de sisteme de educație și de formare, precum și adoptarea unei legislații în materie de impozitare a veniturilor salariale și de protecție a locurilor de muncă.

Coerența cu măsurile existente

La nivelul UE sunt deja în vigoare o serie de politici, instrumente și inițiative pentru a sprijini ocuparea forței de muncă, în special semestrul european de coordonare a politicilor economice, fondurile structurale și de investiții europene și în special Fondul social european (FSE), precum și „învățarea comparativă”, inițiativă care se înscrie în contextul rețelei serviciilor publice de ocupare a forței de muncă.

Recomandarea va sprijini procesul de reformă început în cadrul obiectivelor Strategiei Europa 2020, în special prin contribuția la îndeplinirea obiectivelor de creștere a ratei ocupării forței de muncă și de reducere a sărăciei. Ea reprezintă, de asemenea, un răspuns la invitația adresată de Consiliu de a elabora „*propuneri care să contribuie la sprijinirea șomerilor de lungă durată, desprinzând învățăminte din introducerea Garanțiilor pentru tineret în întreaga UE, cu deplina integrare a acestora în Strategia europeană privind ocuparea forței de muncă*”⁸.

Obiectivele generale ale semestrului european de coordonare a politicii economice sunt sprijinite prin orientări integrate, care includ atât orientările generale de politică economică, cât și orientările privind ocuparea forței de muncă. Orientările generale de politică economică cuprind priorități cum ar fi stimularea investițiilor, consolidarea creșterii economice prin punerea în aplicare a reformelor structurale, înlăturarea principalelor bariere din calea creșterii și a ocupării forței de muncă la nivelul UE și îmbunătățirea sustenabilității finanțelor publice și a caracterului favorabil creșterii al acestora. Orientările privind ocuparea forței de muncă cuprind priorități cum ar fi facilitarea creării de locuri de muncă, creșterea ofertei de forță de

⁸ Concluziile Consiliului privind Analiza anuală a creșterii pentru 2015 și Raportul comun privind ocuparea forței de muncă: orientări politice privind politicile de ocupare a forței de muncă și politicile sociale, 6147/15.

muncă și de competențe, îmbunătățirea funcționării piețelor forței de muncă și promovarea incluziunii sociale, combaterea sărăciei și promovarea egalității de șanse.

Recomandarea se întemeiază pe liniile directe în materie de ocuparea forței de muncă prevăzute la articolul 148 alineatul (2) din TFUE, care solicită o reducere semnificativă a șomajului de lungă durată, precum și prevenirea acestui fenomen. Prezentele orientări privind ocuparea forței de muncă au scopul de a aborda barierele structurale legate de rigiditățile existente pe piața forței de muncă și competențele necorespunzătoare sau investițiile insuficiente în capitalul uman. Printre elementele menționate în aceste domenii, care ocupă un loc de frunte în recomandările specifice fiecărei țări, se numără reducerea contrastimulentelor financiare pentru muncă, adaptarea mecanismelor de stabilire a salariilor, reducerea impozitării veniturilor salariale, consolidarea măsurilor active de ocupare și modernizarea educației și a formării profesionale și a programelor de ucenicie. În noile orientări propuse privind ocuparea forței de muncă se solicită ca numărul șomerilor de lungă durată să fie redus în mod semnificativ prin intermediul unor strategii cuprinzătoare, inclusiv prin furnizarea de sprijin activ specific pentru ca aceste persoane să revină pe piața forței de muncă⁹.

În recomandările specifice fiecărei țări pentru 2015¹⁰ se recunoaște faptul că șomajul de lungă durată trebuie combătut prin combinarea protecției sociale eficace cu capacitatea de inserție profesională. În acest sens, în recomandări se pune accentul pe faptul că programele de educație și formare profesională eficiente, eficace și orientate către viitor, inclusiv învățământul dedicat adulților, joacă un rol-cheie în îmbunătățirea capacității de inserție profesională. De asemenea, în recomandări se ia act de faptul că serviciile publice de ocupare a forței de muncă trebuie să fie consolidate în anumite state membre și că măsurile active de ocupare ar putea viza într-un mod mai eficient persoanele cele mai îndepărtate de piața forței de muncă.

În ceea ce privește schimbul de bune practici, sunt în curs de derulare acțiuni de sprijinire a aplicării Strategiei Europa 2020 prin învățarea în domeniul politicilor. Rețeaua de servicii publice de ocupare a forței de muncă (rețeaua SPOFM) elaborează în prezent un proces de „învățare comparativă” pentru a compara rezultatele SPOFM în toate statele membre și a învăța din experiențele acestora.

De asemenea, FSE contribuie în mod semnificativ la combaterea șomajului de lungă durată. Pe baza actualei perioade de programare pentru 2014-2020, cel puțin 10 % din persoanele sprijinite prin FSE sunt șomeri de lungă durată. Alocările din FSE permit creșterea atât a finanțării sprijinului pentru integrare, cât și eficienței acesteia. În plus, Fondul european de dezvoltare regională poate completa măsurile finanțate de FSE. Printre exemple se numără sprijinirea creării de locuri de muncă, modernizarea formării profesionale și a serviciilor publice de ocupare a forței de muncă.

Recomandarea ar putea contribui la concentrarea, în cadrul programării în curs, a intervențiilor din fondurile structurale și de investiții europene, în special din FSE, pe integrarea șomerilor de lungă durată și îmbunătățirea eficienței măsurilor destinate acestora.

⁹ Propunere de Decizie a Consiliului privind orientările pentru politicile de ocupare a forței de muncă ale statelor membre, COM/2015/098 final.

¹⁰ Recomandările Consiliului privind programele naționale de reformă, JO 215/C 272 din 18.8.2015.

Recomandarea vizează crearea unui sistem de sprijin personalizat destinat șomerilor de lungă durată care să stea la baza viitoarelor intervenții din FSE.

Recomandarea va completa aceste instrumente existente, instituind un cadru de acțiune menit să integreze șomerii de lungă durată pe piața forței de muncă, care va include toate statele membre și va urmări să contribuie la o îmbunătățire generală a eficienței procesului de integrare pe piața forței de muncă. Aceasta va oferi o bază pentru a acorda prioritate găsirii de locuri de muncă pentru șomerii de lungă durată la nivel național, permițând alocarea resurselor necesare, inclusiv a sprijinului acordat din fondurile structurale și de investiții europene. Recomandarea vizează să ofere un impuls pentru o capacitate administrativă sporită, o mai bună cooperare între furnizorii de servicii, un parteneriat mai puternic cu sectorul privat și o eficiență a cheltuielilor publice.

Recomandarea se va baza pe experiența acumulată și lecțiile învățate din Garanția pentru tineret, care a fost instituită de Consiliu în 2013 pentru a remedia nivelurile ridicate ale șomajului și inactivitatea în rândul tinerilor ca urmare a crizei și pentru a îmbunătăți încadrarea profesională după terminarea școlii. Garanția pentru tineret a arătat că inițiativele UE bine orientate pot mobiliza și consolida acțiuni la nivel național pentru a combate o sursă de ineficiență pe piața forței de muncă și de probleme sociale. Garanția pentru tineret a oferit impulsul politic necesar pentru a reforma acordarea sprijinului, care a fost întărit și menținut prin intermediul supravegherii multilaterale.

2. TEMEI JURIDIC, SUBSIDIARITATE ȘI PROPORȚIONALITATE

Temei juridic

Propunerea se bazează pe articolul 292 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (TFUE), în conformitate cu care Consiliul adoptă recomandări pe baza unei propuneri a Comisiei, coroborat cu articolul 149, care prevede măsuri de încurajare menite să sprijine acțiunea statelor membre în domeniul ocupării forței de muncă.

În titlul IX din TFUE se definesc competențele UE în ceea ce privește politicile de ocupare a forței de muncă, în special la articolul 145 privind elaborarea unei strategii coordonate pentru ocuparea forței de muncă și la articolul 147 privind contribuția la un nivel ridicat de ocupare a forței de muncă prin sprijinirea și completarea acțiunii statelor membre. Propunerea va contribui la realizarea obiectivelor tratatului, în special prin promovarea ocupării depline a forței de muncă și a coeziunii sociale (articolul 3 din Tratatul privind Uniunea Europeană).

Subsidiaritate

În cadrul activității sale de elaborare a unei strategii de ocupare a forței de muncă, UE are competența de a coordona, de a încuraja cooperarea și de a sprijini acțiunile statelor membre. Respectând competența statelor membre, recomandarea oferă un conținut concret acestei ambiții, în special prin valorificarea schimbului de bune practici.

Rezultatele slabe de pe piața forței de muncă la nivel național în ceea ce privește ratele șomajului de lungă durată și integrarea în muncă pot avea un impact economic negativ și subminează coeziunea economică și socială în întreaga UE. Deși creșterea economică în sine

este un factor esențial, persistența șomajului de lungă durată poate avea un efect de frânare asupra creșterii economice și a caracterului durabil al acesteia.

Există multe probleme legate de serviciile de asistență furnizate șomerilor de lungă durată (a se vedea secțiunea 4 - Analiză). O nouă inițiativă a UE va sprijini o mai mare eficiență și standarde mai ridicate în furnizarea de servicii pentru șomerii de lungă durată. Aceasta se bazează pe practicile încununate de succes din statele membre și transformă lecțiile învățate într-un cadru de acțiune care va ajuta statele membre să își modernizeze serviciile sociale și de ocupare a forței de muncă.

Proportionalitate

Recomandarea oferă indicații privind acțiunile care urmează a fi întreprinse la nivel național. Aceasta respectă principiul proporționalității, deoarece oferă un cadru flexibil și orientări pentru procesele de modernizare și reformă în statele membre, admitând că situațiile diferite de la nivel național, regional sau local ar putea duce la diferențe în modul în care recomandarea este pusă în aplicare. Statele membre vor desemna autoritățile responsabile, care pot fi serviciile de ocupare a forței de muncă sau alte organizații, în funcție de circumstanțele naționale.

Recomandarea oferă un cadru de acțiune în sprijinul șomerilor de lungă durată și domeniul său de aplicare se limitează la acordarea de orientări serviciilor de ocupare a forței de muncă sau altor organizații responsabile și partenerilor lor privind măsurile de adoptat pentru instituirea unui sistem de sprijin personalizat destinat șomerilor de lungă durată astfel încât aceștia să revină pe piața forței de muncă. Îmbunătățirea eficienței procesului de integrare este un factor important în procesul general de combatere a șomajului de lungă durată. Recomandarea menține un grad ridicat de flexibilitate pentru statele membre în ceea ce privește atât forma, cât și fondul măsurilor de punere în aplicare.

Acțiunea propusă respectă practicile statelor membre și diversitatea sistemelor din domeniul social. Aceasta răspunde nevoilor statelor membre de a avea abordări diferențiate care să reflecte situațiile economice, financiare și sociale diferite, diversele condiții de pe piața forței de muncă și eterogenitatea situațiilor care au condus la șomajul de lungă durată.

3. REZULTATELE CONSULTĂRILOR CU PĂRȚILE INTERESATE

O consultare publică a fost realizată între 19.2.2015 și 15.5.2015 în ceea ce privește furnizarea de servicii șomerilor de lungă durată în statele membre și la nivelul UE. S-au primit 159 contribuții¹¹. Majoritatea respondenților au fost de acord cu provocările identificate în cadrul consultării și au subliniat importanța integrării furnizării de servicii și a serviciilor personalizate pentru persoanele aflate în șomaj de lungă durată. Peste două treimi din respondenți au fost de acord cu necesitatea unor schimbări pentru a sprijini șomerii de lungă durată, și anume introducerea unei oferte individuale de sprijin activ, a unui punct de contact unic, precum și responsabilități reciproce și creșterea participării la măsurile active de sprijin. Marea majoritate a respondenților a fost de acord cu necesitatea unor acțiuni viitoare ale UE

¹¹ <http://ec.europa.eu/social/BlobServlet?docId=14186&langId=en>.

pentru a combate șomajul de lungă durată prin orientări și principii generale pentru un cadru de măsuri active eficace pe piața forței de muncă.

În cadrul consultării cu părțile interesate vizate, rețeaua europeană a serviciilor publice de ocupare a forței de muncă a evidențiat importanța serviciilor personalizate, a unei mai bune coordonări a sprijinului, a obligațiilor reciproce și a sprijinului acordat angajatorilor. Comitetul Fondului social european a subliniat că, în actuala programare, FSE poate juca un rol semnificativ în punerea în practică a inițiativei, precum și că inițiativa ar putea spori eficacitatea acțiunilor FSE. Comitetul pentru ocuparea forței de muncă a subliniat că diversitatea șomerilor de lungă durată impune o abordare individualizată a sprijinului activ și nevoia de a acorda statelor membre flexibilitate pentru a-și adapta politicile în consecință. Comitetul pentru protecție socială a evidențiat necesitatea de a continua alocarea de resurse grupurilor care se confruntă cu multiple bariere în calea ocupării forței de muncă. La 24 aprilie 2015, în cadrul unei reuniuni a partenerilor sociali dedicate inițiativei, s-a subliniat că o abordare bazată pe instrumente de integrare poate fi combinată cu orientări de politică generală.

Rezultatul consultării a arătat necesitatea de a acționa urgent, de a echilibra mai bine elementele legate de procese și instrumente cu orientările de politică generală, de a respecta diversitatea situațiilor existente în statele membre printr-o abordare flexibilă și de a recunoaște diversitatea grupului reprezentat de șomerii de lungă durată prin promovarea unei abordări individualizate.

4. ANALIZĂ

Comisia a efectuat o analiză a eficacității și a impactului pe care l-ar avea o recomandare a Consiliului, publicată în documentul de lucru însoțitor al serviciilor Comisiei. Analiza a utilizat expertiză internă și externă, în special, un inventar al contractelor de inserție și coordonarea sprijinului pentru venit cu activarea, o colecție de bune practici cu privire la inițiativele din cadrul FSE, o revizuire a studiilor existente privind raportul costuri-beneficii al intervențiilor asupra șomajului de lungă durată, inclusiv o evaluare detaliată pentru cinci state membre, și rapoarte provenite de la activități de învățare reciprocă cu privire la combaterea șomajului de lungă durată.

Analiza s-a axat pe serviciile de integrare furnizate persoanelor în căutarea unui loc de muncă și pe impactul posibil al introducerii unui sistem de sprijin personalizat destinat șomerilor de lungă durată constând într-un acord de integrare în muncă pe baza unor orientări de politică generală privind implicarea angajatorilor și precedat de o evaluare individuală.

Abordarea analitică care nu presupune o evaluare a impactului a fost aleasă din mai multe motive. Recomandarea oferă orientări generale privind stabilirea unui sistem de sprijin personalizat care să ajute șomerii de lungă durată să se reintegreze pe piața forței de muncă. Acestea permit statelor membre să pună în aplicare diverse elemente opționale și flexibile în conformitate cu practicile lor naționale. Impactul recomandării va depinde nu numai de modul în care statele membre ar putea pune în aplicare măsurile, ci și de numeroasele caracteristici specifice fiecărei țări, cum ar fi situația macroeconomică, structura economică și funcționarea pieței forței de muncă, ceea ce face dificilă diferențierea impactului specific al propunerii de alți factori. O evaluare mai aprofundată a propunerii de recomandare ar trebui, de asemenea, să ia în considerare un set de politici de însoțire eventuale care ar putea fi luate la nivel național, precum și caracteristicile instituționale specifice fiecărei țări. O evaluare cantitativă

detaliată ar fi disproporționată, întrucât aceste informații nu pot fi obținute cu ușurință și colectate rapid¹².

Abordarea analitică se bazează, așadar, pe analize și studii existente în domeniu, ale căror concluzii și recomandări în materie de politici converg într-o mare măsură. Ea aduce dovezi provenite din reformele care au avut loc privind eficacitatea și costul unui set de măsuri similare.

În plus, recomandarea va îmbunătăți colectarea de date la nivelul UE, permițând o monitorizare atentă a acțiunilor statelor membre. O clauză de evaluare specifică este inclusă în recomandare pentru a furniza o evaluare completă a impactului acțiunilor întreprinse în urma recomandării după o perioadă inițială de punere în aplicare.

Principalele constatări ale analizei

Recunoscând faptul că șomajul de lungă durată are cauze structurale profunde legate de competențe, studii și nivelul de instruire, de situația macroeconomică și de funcționarea pieței forței de muncă, analiza s-a axat pe organizarea serviciilor de sprijinire a reinserției pe piața forței de muncă a șomerilor de lungă durată. S-au identificat mai mulți factori care limitează rezultatele obținute de statele membre în procesul de sprijinire a șomerilor de lungă durată în vederea reintegrării pe piața forței de muncă:

- Înregistrarea la serviciile de ocupare a forței de muncă permite accesul la sprijin. Ratele scăzute de înregistrare indică faptul că sprijinul este accesibil doar unei părți a șomerilor de lungă durată. În UE, media de înregistrare este de 73 %, iar în unele state membre, rata este mai mică de 50 %. În 2012, datele disponibile indică faptul că doar 13,5 % din șomerii de lungă durată cu vârsta de peste 25 de ani participă la măsuri active de ocupare.
- Majoritatea statelor membre condiționează acordarea indemnizației de șomaj de căutarea unui loc de muncă sau impun anumite cerințe minime de activare. Cu toate acestea, astfel de condiții nu sunt întotdeauna aplicate, în majoritatea cazurilor din cauza unor lacune în oferta de măsuri active. În mai multe state membre, serviciile publice de ocupare a forței de muncă sunt utile în primul rând șomerilor care au dreptul la indemnizații de șomaj, direcționându-și intervențiile asupra primelor etape ale șomajului din motive de eficiență.
- În multe țări, indemnizațiile de șomaj încetează după un an. La sfârșitul acestei perioade, șomerii de lungă durată pot fi eligibili pentru a primi un venit minim necondiționat de contribuții anterioare sau alte prestații de asistență socială, de care sunt responsabile diferite organisme, în funcție de statul membru (cel mai adesea agențiile de asistență socială sau serviciile publice pentru ocuparea forței de muncă). Pot interveni o serie de alte servicii sociale furnizate de municipalități, servicii sociale și ONG-uri. Prin urmare, este posibil ca șomerilor de lungă durată să li se acorde sprijin prin intermediul mai multor agenții.
- Reintegrarea poate fi perturbată întrucât sprijinul individual reprezentat inițial de indemnizația de șomaj furnizată de serviciile publice de ocupare a forței de muncă ia forma unei prestații sociale furnizate de autoritățile de asistență socială. În cazul în

¹²

Foaia de parcurs este disponibilă la adresa: http://ec.europa.eu/smart-regulation/roadmaps/index_ro.htm

care diviziunea responsabilităților între agenții este neclară, istoricul cazurilor nu se transferă și coordonarea între servicii este limitată. Prin urmare, astfel de discontinuități pot întârzia procesul găsirii unui loc de muncă. În timp ce unele state membre dețin deja servicii integrate și furnizează servicii de tip ghișeu unic, altele nu își coordonează politicile la nivel național, ceea ce duce la fragmentare și incoerențe în furnizarea serviciilor. Evaluarea efectuată de Comisie cu privire la aplicarea în practică a recomandării privind incluziunea activă a subliniat importanța unei abordări coordonate și integrate în ceea ce privește politicile în materie de furnizare de servicii și de ocupare a forței de muncă, inclusiv prin intermediul unor ghișee unice care să facă legătura între ocuparea unui loc de muncă și protecția socială¹³.

- Serviciile personalizate, cum ar fi evaluarea și crearea de profiluri nu sunt întotdeauna accesibile șomerilor de lungă durată. Intervențiile bazate pe programe care sunt axate pe grupuri de șomeri de lungă durată nu abordează întreaga gamă de nevoi individuale specifice. În plus, doar o cotă scăzută din cheltuielile cu măsurile active dedicate acestora este alocată formării sau acordării de sprijin pentru înființarea de noi întreprinderi. Șomerii slab calificați au de patru ori mai puține șanse de a participa la învățarea pe tot parcursul vieții, iar educația care vizează competențele de bază este rareori inclusă ca formă de sprijin.
- Programele pentru șomerii de lungă durată nu sunt adaptate nevoilor angajatorilor. În unele țări, se pune accent pe schemele care implică lucrări publice (care au reprezentat aproximativ 31 % din cheltuielile curente aferente măsurilor active de ocupare a șomerilor de lungă durată în 2012) care nu duc întotdeauna la reîncadrarea lucrătorilor pe piața forței de muncă. Angajatorii nu sunt, în general, suficient de implicați în activitățile desfășurate de serviciile sociale și de cele de ocupare a forței de muncă.
- Este adecvat să se ia măsuri cel târziu la 18 luni de la intrarea în șomaj, întrucât șomajul de lungă durată începe după 12 luni de șomaj, și între 12 și 24 de luni există o scădere puternică a gradului de reîncadrare în muncă. Acest lucru este în conformitate cu practicile existente în statele membre care au înregistrat cele mai mari succese în reducerea șomajului de lungă durată.

Analiza a evidențiat o serie de factori-cheie de succes în elaborarea, organizarea și orientarea politicilor de integrare pe piața forței de muncă.

O abordare bazată pe servicii personalizate, care să combine sprijinul intensiv, monitorizarea rezultatelor și accentul pe angajator, ar trebui să contribuie la sporirea gradului de reintegrare în muncă și să îmbunătățească corelarea dintre șomerii de lungă durată și locurile de muncă vacante. Unele state membre cu rate ridicate de reîncadrare în muncă au pus deja în aplicare elementele propuse în recomandare. Impactul unei inițiative ar trebui, prin urmare, să fie mai mare în statele membre cu structuri care oferă un sprijin mai redus și cu rate mai ridicate ale șomajului de lungă durată. Se așteaptă ca acordurile de integrare în muncă să determine o schimbare în sensul consolidării structurilor de sprijin. Dacă această schimbare va duce la eliminarea decalajului față de statele membre mai performante, punerea completă în aplicare a

¹³

A se vedea Recomandarea Comisiei din 3.10.2008 privind incluziunea activă a persoanelor excluse de pe piața forței de muncă (2008/867/CE, JO L 307, 18.11.2008, p. 11) și documentul de lucru al serviciilor Comisiei SWD (2013) 39 final în Pachetul privind investițiile sociale.

propunerii ar trebui să permită în fiecare an unui număr mai mare de persoane să-și găsească un loc de muncă¹⁴.

Aceste efecte depind totuși de o varietate de alți factori. În combinație cu alte reforme structurale care vizează stimularea creării de locuri de muncă, prezenta recomandare poate sprijini o creștere globală a ratelor de ocupare a forței de muncă prin sporirea potențialului de creștere și reducerea șomajului structural, prin reducerea dezechilibrului dintre cererea și oferta de locuri de muncă, prin servicii personalizate pentru șomerii de lungă durată sau prin reducerea riscului de sărăcie și de excluziune socială.

Redirecționarea alocărilor financiare existente către schemele care sprijină în mod direct integrarea pe piața forței de muncă, cum ar fi subvențiile pentru recrutare, ar putea contribui la o creștere a implicării angajatorilor. În cazul unei cereri scăzute de forță de muncă și al unei marje de manevră bugetare limitate, astfel de stimulente pot fi un instrument atractiv pentru sprijinirea ocupării forței de muncă, îmbunătățind totodată capacitatea de inserție profesională a șomerilor de lungă durată. Stimulentele trebuie însă să fie bine concepute, altfel pot duce la cheltuirea inutilă a banilor publici, în special dacă locurile de muncă subvenționate ar fi fost oricum create (pierdere balast) sau dacă stimulentele determină angajatorii să angajeze numai anumiți lucrători în loc de alții (efect de dislocare) sau pot crea o fragmentare inutilă a sistemului fiscal.

Cooperarea între diferitele agenții, cum ar fi serviciile publice de ocupare a forței de muncă, serviciile sociale și autoritățile locale și regionale prin intermediul unui punct de contact unic ar îmbunătăți continuitatea serviciilor și ar spori relevanța și eficacitatea serviciilor oferite, cu efecte pozitive asupra protecției sociale și asupra categoriilor celor mai îndepărtate de piața forței de muncă. Șomerii de lungă durată ar beneficia de o modalitate simplificată de acces la servicii, iar autoritățile sociale și de ocupare a forței de muncă și furnizorii de servicii ar trebui să își adapteze procedurile și să coopereze în vederea încheierii unor acorduri de integrare în muncă.

Nu sunt prevăzute costuri de punere în conformitate pentru întreprinderile mici și mijlocii (IMM-uri) și pentru angajatori. Mediul online poate fi folosit pentru a se efectua evaluări, pentru a se monitoriza și a se actualiza acordurile de integrare în muncă și pentru ca angajatorii să aibă acces la serviciile și stimulentele care le sunt oferite.

Inițiativa consolidează protecția drepturilor fundamentale. Îmbunătățirea accesului la serviciile de sprijin și instituirea unei abordări bazate pe servicii individualizate pentru șomerii de lungă durată garantează și consolidează dreptul de acces la servicii gratuite de plasament prevăzut la articolul 29 din Carta drepturilor fundamentale a UE. În plus, acordarea unei protecții mai bune șomerilor de lungă durată respectă în mod corespunzător principiile consacrate la articolul 34 din Carta drepturilor fundamentale a UE, deoarece îmbunătățește dreptul la prestații de securitate socială și la servicii de protecție socială în cazul pierderii locului de muncă de către șomerii de lungă durată, contribuie la lupta împotriva sărăciei și a excluziunii sociale și, în cele din urmă, consolidează demnitatea umană.

¹⁴ Document de lucru al serviciilor Comisiei care însoțește propunerea, secțiunea 7.1.

5. IMPLICAȚIILE BUGETARE

Propunerea de recomandare a Consiliului va avea implicații asupra alocărilor de resurse la nivel național, în special prin realocarea programelor FSE către servicii destinate utilizatorilor direcți și prin investiții inițiale în servicii și capacitatea de coordonare. Recomandarea oferă un cadru flexibil de intervenție, prin care statele membre pot adapta alocările de resurse existente pentru sprijinul acordat șomerilor și alte servicii sociale, pentru a ține cont de situația lor bugetară.

Deși punerea în aplicare implică un cost administrativ inițial legat de acordarea unui sprijin coordonat și individualizat, impactul bugetar total se așteaptă să fie limitat sau chiar pozitiv pe termen mediu dacă punerea în aplicare se traduce printr-un număr mai mare de reinserții profesionale și, în special, dacă este însoțită de alte reforme ale pieței forței de muncă.

Pentru a sprijini punerea în aplicare, pot fi utilizate alocări bugetare din cadrul financiar multianual pentru fondurile structurale și de investiții europene, inclusiv investiții suplimentare în ceea ce privește capacitatea administrativă pentru instituțiile de pe piața forței de muncă și din sectorul social.

Proiectele de inovare socială pentru reintegrarea pe piața forței de muncă a șomerilor de lungă durată pot fi cofinanțate din bugetul alocat secțiunii Progress a Programului european pentru ocuparea forței de muncă și inovare socială (EaSI) pentru perioada 2014-2020, prin intermediul unor cereri de propuneri.

Propunerea de recomandare a Consiliului nu necesită resurse bugetare și umane suplimentare pentru Comisie.

6. REZUMATUL PROPUNERII

Obiectivul general al propunerii de recomandare a Consiliului este creșterea ratelor de reîncadrare profesională a șomerilor de lungă durată. Obiectivele specifice la realizarea cărora va contribui inițiativa sunt: (1) un grad sporit de acoperire printr-o rată mai mare de înregistrare la un serviciu pentru ocuparea forței de muncă și sporirea sprijinului activ dedicat șomerilor de lungă durată; (2) asigurarea continuității și coordonării dintre serviciile relevante și (3) sporirea eficacității intervențiilor care vizează șomerii de lungă durată și angajatorii.

În esență, recomandarea propune trei etape concrete care permit integrarea pe piața forței de muncă:

- (1) încurajarea înregistrării la un serviciu de ocupare a forței de muncă;
- (2) evaluarea în mod individual a nevoilor și a potențialului șomerilor de lungă durată înainte de a se ajunge la 18 luni de șomaj;
- (3) oferirea unui acord de integrare în muncă pentru șomerii de lungă durată cel târziu la 18 luni de la intrarea în șomaj.

Prezenta recomandare vizează integrarea grupului-țintă pe piața forței de muncă. Calitatea ofertelor de muncă și a măsurilor propuse în cadrul acordurilor de integrare trebuie, prin urmare, să corespundă acestui obiectiv și va fi evaluată în raport cu acesta.

Mai multe elemente ale recomandării, în special măsurile de încurajare a înregistrării, abordarea individualizată și serviciile oferite angajatorilor pot fi aplicate cu un grad ridicat de

flexibilitate care permite statelor membre să utilizeze sau să combine măsurile și practicile existente.

Încurajarea înregistrării la un serviciu pentru ocuparea forței de muncă

Încurajarea înregistrării șomerilor de lungă durată la serviciile publice de ocupare a forței de muncă sau la alte servicii de asistență socială prin furnizarea de informații susținute de parteneriate, care să clarifice oferta de sprijin disponibil pentru un parcurs de integrare pe piața forței de muncă adaptat nevoilor individuale.

Evaluare și abordare individuale

Sprijinirea șomerilor de lungă durată necesită o combinație de măsuri care să recunoască și să ofere soluții pentru toate provocările cu care se confruntă aceștia. Propunerea de recomandare conține o invitație de a realiza evaluări individuale aprofundate pentru șomerii de lungă durată în perioada cuprinsă între 12 și 18 luni de șomaj. Acest fapt nu exclude realizarea de evaluări individuale în etape mai timpurii ale perioadei de șomaj - de fapt, o evaluare timpurie și adoptarea unor măsuri specifice pot reduce riscul apariției șomajului de lungă durată. Evaluările individuale aprofundate ar trebui să includă o verificare a competențelor, în urma căreia să se ofere consiliere și orientări bazate pe experiența persoanei, pe istoricul său de căutare a unui loc de muncă, pe barierele legate de gen în ocuparea unui loc de muncă și ținând seama de nevoile de pe piața forței de muncă.

Acorduri de integrare în muncă

Acordul de integrare în muncă reprezintă o ofertă personalizată, care combină măsuri oferite de diferite organizații (serviciile de ocupare a forței de muncă, serviciile de educație și formare profesională, serviciile sociale) și prevede drepturi și obligații reciproce. Toți șomerii de lungă durată care nu beneficiază de Garanția pentru tineret vor putea încheia un astfel de acord cel târziu la 18 luni de la intrarea în șomaj.

După evaluarea individuală se conturează un plan care are drept obiectiv găsirea unui parcurs de reîncadrare în muncă. Recomandarea propune o abordare bazată pe încheierea de acorduri de integrare în muncă,

care ar trebui să implice:

- o ofertă individuală de servicii care să reflecte nevoile și aptitudinile șomerilor de lungă durată și care să se bazeze pe măsurile disponibile la nivel național (asistență pentru căutarea unui loc de muncă, educație, formare, inclusiv lingvistică, experiență profesională, validarea învățării non-formale și informale, mentorat, consiliere financiară în materie de datorii, reabilitare, servicii de îngrijire și servicii destinate copiilor, sprijin în ceea ce privește locuința și transportul), indicând un parcurs individual de reîncadrare în muncă.
- Un acord scris între șomerul de lungă durată și un punct de contact unic, care să ofere detalii cu privire la ofertă, sub formă de drepturi și obligații reciproce, în vederea asigurării unui angajament comun (de exemplu, participarea la formare, interviuri și consiliere), atât din partea beneficiarului, cât și a organizației implicate.

- Înființarea unui punct unic de contact personal pentru a asigura continuitatea și coerența sprijinului oferit de diferitele agenții, cum ar fi serviciile publice de ocupare a forței de muncă, serviciile sociale și autoritățile locale. Statele membre vor institui un cadru juridic și instituțional pentru a oferi șomerilor de lungă durată un pachet coordonat de servicii. Punctul unic de contact ar trebui să includă organizații responsabile de căutarea de locuri de muncă, de gestionare a indemnizațiilor și de impunere de sancțiuni, servicii de asistență socială și servicii de sprijin etc. Acesta include mecanisme care să pună în comun informații și, dacă este posibil, să facă schimb de date, pentru a acorda tuturor agențiilor relevantei acces la istoricul persoanei aflate în șomaj.

Implicarea angajatorilor

Pentru a permite reîncadrarea pe piața primară a forței de muncă a șomerilor de lungă durată, serviciile de ocupare a forței de muncă și serviciile de sprijin trebuie, de asemenea, să răspundă mai bine nevoilor angajatorilor. Eficacitatea măsurilor de integrare poate fi îmbunătățită printr-o mai mare implicare a angajatorilor.

O mai mare varietate de servicii și stimulente mai bine orientate către angajatori pot spori implicarea angajatorilor, reducând în același timp la minimum, în special în cazul IMM-urilor, sarcina administrativă aferentă accesării unui astfel de sprijin.

Recomandarea invită statele membre să revadă și să își adapteze politicile în vederea unei implicării sporite a angajatorilor în reîncadrarea în muncă a șomerilor de lungă durată. Cooperarea cu partenerii sociali poate oferi un impuls în acest sens. Astfel de scheme devin mai atrăgătoare pentru angajatori prin realocarea resurselor existente către stimulente financiare bine orientate, însoțite de servicii destinate acestora, cum ar fi preselecția candidaților potențiali, sprijinul oferit la angajare și după această perioadă, precum și formarea la locul de muncă.

Comisia prezintă o propunere de recomandare a Consiliului pentru a sprijini integrarea pe piața forței de muncă a șomerilor de lungă durată.

Propunere de

RECOMANDARE A CONSILIULUI

privind integrarea șomerilor de lungă durată pe piața forței de muncă

CONSILIUL UNIUNII EUROPENE,

având în vedere Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, în special articolul 292 coroborat cu articolul 149,

având în vedere propunerea Comisiei Europene,

întrucât:

- (1) La nivelul UE, rata șomajului a crescut la un nivel extrem de ridicat în urma crizei economice și financiare din perioada 2008-2009. În prezent, aceasta este în scădere, dar șomajul de lungă durată rămâne la un nivel foarte ridicat. Șomajul de lungă durată afectează statele membre într-o măsură diferită, în special întrucât impactul crizei a fost inegal, iar țările prezintă diferențe în ceea ce privește situația macroeconomică, structura economică și funcționarea pieței forței de muncă.
- (2) După mai mulți ani de creștere modestă și de creare insuficientă de locuri de muncă, șomajul de lungă durată, definit ca șomajul care durează mai mult de 12 luni, a afectat în 2014 peste 12 milioane de lucrători sau 5 % din populația activă a UE, 62 % dintre aceștia neavând un loc de muncă timp de cel puțin doi ani consecutivi.
- (3) Șomajul de lungă durată afectează persoanele în cauză, reduce potențialul de creștere al economiilor UE, sporește riscul de excluziune socială, sărăcia și inegalitățile și duce la creșterea costurilor serviciilor sociale și ale finanțelor publice. Șomajul de lungă durată duce la pierderi de venit, la erodarea competențelor, la o incidență mai ridicată a problemelor de sănătate și la un grad mai mare de sărăcie a gospodăriilor.
- (4) Printre cei mai vulnerabili în fața șomajului de lungă durată sunt persoanele cu un nivel scăzut de competențe sau calificări, resortisanții țărilor terțe, persoanele cu handicap și minoritățile defavorizate, cum ar fi romii. Activitatea profesională anterioară joacă, de asemenea, un rol important, întrucât în unele țări, aspectele sectoriale și ciclice sunt esențiale pentru a explica persistența șomajului de lungă durată.
- (5) În fiecare an, aproape o cincime din șomerii de lungă durată se simt descurajați deoarece eforturile lor de căutare a unui loc de muncă se soldează cu un eșec și, prin urmare, devin inactivi. Întrucât barierele în calea integrării pe piața forței de muncă sunt variate și adesea se cumulează, integrarea pe piața forței de muncă necesită o abordare personalizată și individualizată.

- (6) Șomerii de lungă durată alcătuiesc jumătate din numărul total al șomerilor din UE, dar reprezintă mai puțin de o cincime din participanții la măsurile active de ocupare. În consecință, o proporție scăzută din șomerii de lungă durată (în medie 24 %) beneficiază de indemnizația de șomaj.
- (7) Investițiile în capitalul uman trebuie să fie îmbunătățite și eficientizate cu scopul de a oferi unui număr mai mare de persoane competențe relevante și de calitate, de a aborda deficitul de competențe, de a pune bazele unei tranziții ușoare de la etapa de învățare la găsirea unui loc de muncă și de a menține capacitatea de inserție profesională. Îmbunătățirea rezultatelor și a relevanței sistemelor de educație și formare va contribui la limitarea fluxului de noi șomeri. În acest sens, trebuie continuată modernizarea sistemelor de educație și de formare, în conformitate cu semestrul european, cu cadrul strategic pentru cooperarea europeană în domeniul educației și formării profesionale („ET 2020”)¹⁵, cu Recomandarea Parlamentului European și a Consiliului privind competențele fundamentale pentru învățarea continuă¹⁶ și cu Recomandarea Comisiei privind incluziunea activă a persoanelor excluse de pe piața forței de muncă¹⁷.
- (8) Pentru a dezvolta o strategie coordonată de ocupare a forței de muncă, în orientările destinate politicilor de ocupare a forței de muncă ale statelor membre¹⁸ se solicită reducerea semnificativă a șomajului de lungă durată și a șomajului structural prin intermediul unor strategii cuprinzătoare și care să se consolideze reciproc, care să includă un sprijin activ și individualizat pentru reîncadrarea în muncă.
- (9) Orientările invită statele membre să promoveze capacitatea de inserție profesională prin investiții în capitalul uman, prin sisteme de educație și formare profesională corespunzătoare, care să fie eficace și eficiente pentru a ameliora nivelul de competență al forței de muncă. În continuare se solicită în mod expres statelor membre să încurajeze sistemele de învățare la locul de muncă, precum sistemele de învățare duală, și să îmbunătățească formarea profesională. În termeni mai generali, în orientări se solicită statelor membre să ia în considerare principiile flexicurității și să consolideze măsurile active de ocupare, prin ameliorarea eficacității, direcționării, impactului, acoperirii și interacțiunii acestora cu ajutorul pentru venit și cu furnizarea de servicii sociale.
- (10) Măsurile propuse în prezenta recomandare ar trebui să fie pe deplin compatibile cu recomandările specifice fiecărei țări emise în contextul semestrului european și punerea lor în aplicare ar trebui să se desfășoare în deplină conformitate cu normele Pactului de stabilitate și de creștere.

¹⁵ Concluziile Consiliului din 12 mai 2009 privind un cadru strategic pentru cooperarea europeană în domeniul educației și formării profesionale („ET 2020”).

¹⁶ Recomandarea Parlamentului European și a Consiliului din 18 decembrie 2006 privind competențele fundamentale pentru învățarea continuă.

¹⁷ C (2008) 5737.

¹⁸ COM(2015) 098.

- (11) Fondul social european este principalul instrument financiar al Uniunii Europene pentru combaterea șomajului de lungă durată. Pentru perioada 2014-2020, statele membre au alocat fonduri substanțiale pentru a sprijini integrarea șomerilor de lungă durată pe piața forței de muncă. Alte fonduri, cum ar fi Fondul european de dezvoltare regională și Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală, pot să completeze, de asemenea, acțiunile finanțate de Fondul social european, în conformitate cu sumele alocate pentru prioritățile de investiții relevante pentru perioada 2014-2020, în special prin sprijinirea creării de locuri de muncă și prin modernizarea serviciilor publice de ocupare a forței de muncă și a celor de formare profesională.
- (12) Recomandarea Consiliului din 2012 privind validarea învățării non-formale și informale solicită luarea de măsuri pentru a oferi persoanelor posibilitatea de a demonstra ceea ce au învățat în afara educației formale și a formării profesionale.
- (13) Consiliul European din martie 2013¹⁹ a subliniat că abordarea șomajului este cea mai importantă provocare socială și că este esențial să se reducă șomajul de lungă durată și să se asigure participarea deplină a lucrătorilor mai în vârstă.
- (14) Consiliul Ocuparea Forței de Muncă, Politică Socială, Sănătate și Consumatori²⁰ a concluzionat că șomajul de lungă durată a devenit un aspect problematic care necesită atenție și acțiuni urgente. De asemenea, Parlamentul European²¹ și Consiliul²² au identificat șomajul de lungă durată ca un impediment major pentru creșterea economică.
- (15) Ar trebui depuse eforturi intensificate de integrare pe piața forței de muncă a persoanelor cele mai afectate de șomajul de lungă durată. Acest lucru trebuie să fie corelat cu un grad sporit de înregistrare la serviciile de ocupare a forței de muncă și la alte agenții competente pentru a remedia acoperirea insuficientă a măsurilor de sprijin.
- (16) Măsurile de prevenire și de activare care se concentrează în principal pe începutul perioadei de șomaj trebuie să fie completate. Trebuie luate măsuri specifice pentru șomerii de lungă durată cel târziu atunci când se împlinesc 18 luni de șomaj, deoarece acesta este momentul în care mecanismele și serviciile de sprijin pentru acest grup specific se schimbă în majoritatea statelor membre.

¹⁹ EUCO 23/13.

²⁰ 6974/15, cea de a 3374-a reuniune a Consiliului Ocuparea Forței de Muncă, Politică Socială, Sănătate și Consumatori, Bruxelles, 9 martie 2015.

²¹ Raport referitor la semestrul european pentru coordonarea politicilor economice: aspecte sociale și legate de ocuparea forței de muncă în Analiza anuală a creșterii pentru 2015 (A8-0043/2015).

²² Concluziile Consiliului privind analiza anuală a creșterii pentru 2015 și Raportul comun privind ocuparea forței de muncă: orientări politice referitoare la politicile sociale și de ocupare a forței de muncă, 6147/15.

- (17) Abordările individualizate în sprijinul șomerilor de lungă durată trebuie să contracareze obstacolele care duc la un șomaj persistent, prin actualizarea și completarea evaluărilor inițiale realizate în momentul înregistrării. Astfel, persoanele aflate în căutarea unui loc de muncă vor fi orientate către serviciile de sprijin, cum ar fi consilierea financiară în materie de datorii, reabilitarea, asistența socială, serviciile de îngrijire, integrarea migranților, sprijin în ceea ce privește locuința și transportul, care oferă soluții pentru a depăși obstacolele în calea găsirii unui loc de muncă și să capaciteze șomerii să atingă obiective clare care să conducă la angajare.
- (18) Implicarea angajatorilor în procesul de integrare a șomerilor de lungă durată este esențială și trebuie susținută prin furnizarea de servicii specializate de către serviciile de ocupare a forței de muncă, însoțite de stimulente financiare bine orientate și de implicarea partenerilor sociali.
- (19) Inițiative de politică recente, precum Garanția pentru tineret²³ impun un nou parteneriat care să funcționeze ca o nouă metodă de lucru pentru punerea în aplicare a politicii sociale și de ocupare a forței de muncă. Furnizarea de servicii integrate este esențială, în special în statele membre în care responsabilitățile pentru sprijinirea șomerilor de lungă durată sunt împărțite între serviciile publice de ocupare a forței de muncă, agențiile de asistență socială și administrațiile locale.
- (20) În sensul prezentei recomandări, prin acord de integrare în muncă se înțelege un acord scris între persoana care caută un loc de muncă și un punct unic de contact, cu obiectivul de a facilita reîncadrarea în muncă. Redactate astfel încât să reflecte situația persoanei aflate în căutarea unui loc de muncă, aceste acorduri cuprind un pachet de măsuri individualizate disponibile la nivel național (care țin cont de piața forței de muncă, educație, formare, servicii sociale), menite să susțină și să capaciteze persoanele aflate în căutarea unui loc de muncă să (își) depășească obstacole specifice în calea ocupării forței de muncă. Acestea definesc obiective, termene, responsabilități reciproce și clauze de revizuire și indică măsurile active de sprijinire, cele privind venitul și serviciile de sprijin social disponibile. Acordurile de integrare în muncă condiționează primirea unor indemnizații de participarea la măsuri active de ocupare și la activități de căutare a unui loc de muncă, în conformitate cu legislația națională existentă.
- (21) Măsurile propuse în prezenta recomandare iau în considerare diversitatea statelor membre și punctele lor de plecare diferite în ceea ce privește situația macroeconomică, nivelul șomajului de lungă durată, cadrul instituțional și capacitatea diferiților actori de pe piața forței de muncă. Aceste acțiuni completează și consolidează abordarea politică care este în prezent pusă în aplicare în mai multe

²³

Recomandarea Consiliului din 22 aprilie 2013 privind înființarea unei garanții pentru tineret (2013/C 120/01).

state membre, în special prin introducerea unor componente flexibile, cum ar fi abordări individualizate, implicarea angajatorilor și prestarea de servicii integrate.

- (22) Acțiunile prevăzute în propunerea de recomandare respectă pe deplin, consolidează și consacră drepturile fundamentale, în special cele instituite prin articolul 29 și articolul 34 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene.

RECOMANDĂ STATELOR MEMBRE

Să sprijine înregistrarea persoanelor aflate în căutarea unui loc de muncă și instituirea unor măsuri de integrare mai strâns legate de piața forței de muncă. Să efectueze o evaluare individuală a șomerilor de lungă durată înregistrați. Să le ofere posibilitatea de a încheia un acord specific de integrare în muncă cel târziu la 18 luni de la intrarea în șomaj. În acest sens:

Înregistrare

- (1) Să încurajeze înregistrarea șomerilor de lungă durată la un serviciu de ocupare a forței de muncă, în special printr-o mai bună informare cu privire la sprijinul disponibil.

Evaluare și abordare individuale

Serviciile de ocupare a forței de muncă, împreună cu alți parteneri care sprijină integrarea pe piața forței de muncă, să ofere persoanelor în cauză orientare personalizată.

- (2) Să se asigure faptul că toți șomerii de lungă durată fac obiectul unor evaluări individuale aprofundate și că acestora li se oferă consiliere cel târziu la 18 luni de la intrarea în șomaj. Evaluarea ar trebui să includă perspectivele lor de inserție profesională, obstacolele în calea găsirii unui loc de muncă și eforturile anterioare de căutare a unui loc de muncă.
- (3) Să informeze șomerii de lungă durată cu privire la ofertele de locuri de muncă și cu privire la sprijinul disponibil în diferitele sectoare ale economiei, în diferitele regiuni și în alte state membre, în special prin intermediul serviciilor europene pentru ocuparea forței de muncă (EURES).

Acorduri de integrare în muncă

Șomerilor de lungă durată înregistrați care nu pot beneficia de Garanția pentru tineret li se va oferi posibilitatea de a încheia un acord de integrare în muncă cel târziu la 18 luni de la intrarea în șomaj. Acest acord ar trebui să cuprindă cel puțin o ofertă individuală de servicii în vederea găsirii unui loc de muncă și identificarea unui punct de contact unic.

- (4) Să facă o ofertă care să se adreseze nevoilor specifice ale șomerilor de lungă durată și să combine serviciile și măsurile furnizate de diferite organizații sub forma unui acord de integrare în muncă.
 - (a) Oferta trebuie să precizeze în mod explicit obiectivele și obligațiile pe care trebuie să le îndeplinească persoana aflată în șomaj de lungă durată, cum ar fi luarea de măsuri active pentru a-și găsi un loc de muncă, acceptarea unor oferte de muncă adecvate și participarea la activități de educație sau formare, calificare sau încadrare în muncă.

- (b) Oferta ar trebui, de asemenea, să precizeze obligațiile furnizorilor de servicii față de persoanele aflate în șomaj de lungă durată. În funcție de circumstanțele individuale, acest sprijin ar putea include asistență pentru căutarea unui loc de muncă, validarea învățării non-formale și informale, reabilitare, consiliere și orientare, educație și formare profesională, acumularea de experiență profesională și servicii de asistență socială, precum educația și îngrijirea copiilor preșcolari, servicii de îngrijire, de îngrijire medicală și de îngrijire pe termen lung, consiliere financiară în materie de datorii, sprijin în ceea ce privește locuința și transportul.
- (5) Să instituie un cadru juridic și instituțional pentru a asigura continuitatea și asigurarea unei oferte coordonate de servicii prin intermediul unui singur punct de contact, care ar trebui să ofere consiliere beneficiarilor și un acces simplificat la indemnizații și la serviciile de ocupare a forței de muncă și de asistență socială.
- Să faciliteze și să asigure securitatea transmiterii fără incidente a informațiilor relevante privind istoricul sprijinului de care a beneficiat persoana aflată în căutarea unui loc de muncă și a evaluărilor individuale între furnizorii de servicii, în conformitate cu legislația privind protecția datelor, asigurând astfel continuitatea serviciilor.
- Să se asigure că toate serviciile implicate dețin informații relevante cu privire la ofertele de locuri de muncă și oportunitățile de formare profesională. Să se asigure că aceste informații ajung la șomerii de lungă durată, indiferent de furnizorul de servicii.
- (6) Să monitorizeze în mod periodic acordurile de integrare în muncă, în funcție de schimbările ce survin în situațiile individuale și, dacă este necesar, să le adapteze pentru a asigura un parcurs personalizat de reîncadrare în muncă.

Legături mai strânse cu angajatorii

- (7) Să stabilească parteneriate între angajatori, partenerii sociali, serviciile de ocupare a forței de muncă, autoritățile publice și serviciile sociale, pentru a garanta că ofertele sunt adaptate nevoilor reale ale întreprinderilor și angajaților.
- (8) Să creeze servicii pentru angajatori, cum ar fi examinarea ofertelor de locuri de muncă, sprijin în ceea ce privește plasarea forței de muncă, mentorat și formare la locul de muncă și sprijin după angajare pentru a facilita reintegrarea profesională a șomerilor de lungă durată.
- (9) Să pună accent pe stimulentele financiare de sprijinire a integrării directe pe piața forței de muncă, cum ar fi subvențiile pentru recrutare și scutiri de la plata contribuțiilor la asigurările sociale, pentru a spori posibilitățile de angajare.

Evaluare și monitorizare

- (10) În cadrul Comitetului pentru ocuparea forței de muncă, până la ... [în termen de 6 luni de la adoptarea recomandării], să elaboreze un set de indicatori de monitorizare și orientări pentru evaluările naționale, inclusiv un mecanism de raportare. Indicatorii ar trebui să permită măsurarea gradului de reîncadrare în muncă a șomerilor de lungă durată, să analizeze dacă integrarea lor pe piața forței de muncă este durabilă, precum și dacă acordurile de integrare în muncă sunt utilizate și care este impactul acestora.

RECOMANDĂ COMISIEI

- (11) Să încurajeze evaluarea rezultatelor obținute de serviciile publice de ocupare a forței de muncă în ceea ce privește integrarea pe piața forței de muncă a șomerilor de lungă durată și schimbul de experiență și de bune practici în cadrul procesului de învățare comparativă al Rețelei europene a serviciilor publice de ocupare a forței de muncă, înființate în conformitate cu Decizia 573/2014/UE.
- (12) Să coopereze cu statele membre pentru a asigura cea mai bună utilizare a fondurilor structurale și de investiții europene, în special a Fondului social european, a Fondului european de dezvoltare regională și a Fondului european agricol pentru dezvoltare rurală, în conformitate cu prioritățile de investiții relevante pentru programele din perioada 2014-2020.
- (13) Să sprijine și să coordoneze inițiativele voluntare și alianțele de întreprinderi implicate în procesul de integrare a șomerilor de lungă durată pe piața forței de muncă.
- (14) Să sprijine proiectele de inovare socială de integrare a șomerilor de lungă durată pe piața forței de muncă, în special prin intermediul secțiunii PROGRESS a Programului Uniunii Europene pentru ocuparea forței de muncă și inovare socială (EaSI).
- (15) Să evalueze măsurile luate ca urmare a prezentei recomandări, în cooperare cu statele membre și după consultarea părților interesate, și să prezinte un raport Consiliului privind lecțiile învățate, până la ... [3 ani de la adoptarea recomandării].